

ARXIU HISTÒRIC
DE LA CIUTAT
DE BARCELONA

LLOC DE CELEBRACIÓ

Arxiu Històric
de la Ciutat de Barcelona
Santa Llúcia, 1
08002 Barcelona

INSCRIPCIONS

Termini:

del 2 al 13 de maig

Places limitades

Inscripció gratuïta

Formalització:

Telèfon: 933 18 11 95

A/e: shb@bcn.cat

Horari d'atenció:

de dilluns a divendres, de 10 a 14 h

Els poetes i l'adveniment de la Barcelona moderna, 1840-1936

17 de maig de 2011

Els canvis soferts per Barcelona entre la revolució liberal de 1835 i la guerra civil de 1936 es van fer evidents en l'increment constant de la població i en una extensió sense precedents de l'espai construït. Més enllà dels fenòmens mesurables, el procés afectava totes les facetes de la vida social, dins l'àmplia onada d'innovacions que anava mudant l'aspecte de tota l'Europa occidental i dels altres països que emprengueren el camí de la mecanització industrial. La puixança pròpiament europea de la capital de Catalunya apareixia més singular en el context espanyol, i els intel·lectuals catalans s'encarregaren d'anar teoritzant la diferència, de reclamar els drets col·lectius que en dimanaven i de marcar directrius. Lluny de restar-ne al marge, els grans poetes d'aquell segle expressaren amb molta eficàcia els passos de Barcelona cap a la modernitat.

En el marc del XXVII Festival Internacional *Barcelona Poesia 2011* i coincidint amb el centenari de la mort de Joan Maragall, l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona proposa aquesta primavera rellegir, de la mà de tres especialistes, vuit poetes rellevants pel seu compromís literari amb la ciutat.

Immers en una revolució liberal de resultat incert però sense altre horitzó que la refosa nacional espanyola, Joaquim Rubió i Ors (1818-1899) compon el 1840 un cant a Barcelona on la perspectiva d'èxit econòmic és la porta cap a una modernitat compensadora. L'oda de Jacint Verdaguer (1845-1902), popularitzada per l'Ajuntament de Barcelona el 1883 amb una edició massiva, celebra en termes èpics l'eixampla contemporània com a signe d'un present esplèndid que, amb les degudes cauteles, ja es pot acarar sense recança amb el passat. I el 1902 Miquel Costa i Llobera (1854-1922) afegeix una nova nota d'entusiasme per una Barcelona vista com un laboratori de la modernitat que no ha de témer cap comparança ni cap reptre.

El segle xx tendirà a separar-se d'aquests il·lusionats antecedents, a causa d'una aguda consciència de la crisi social que s'havia anat covant darrere una façana cada cop més polida.

Ja el 1905, Rafel Nogueras Oller (1880-1949) es confronta sarcàsticament amb les odes cèlebres i denuncia el submón urbà on floreixen el vici i el crim. Després de la Setmana Tràgica, Joan Maragall (1860-1911), tot acceptant de cor l'ambivalència de Barcelona, assenyalava les falles internes de la societat com un límit a la indòmita extraversió cantada pels vuitcentistes. I arran de l'esclat de 1936, *Pere Quart* –Joan Oliver (1899-1986)– declama contra la ciutat burgesa i anuncia l'adveniment d'una altra modernitat, revolucionària.

Des d'un altre angle, també la lírica de Josep Carner (1884-1970) i de *Guerau de Liost* –Jaume Bofill i Mates (1878-1933)– contrasta amb les odes vuitcentistes, tant en la preferència per un to distanciat o irònic en l'evocació de detalls de la vida ciutadana com en la pròposició d'un ideal cívic, al capdavant reconegudament inassolible, com a alternativa a una realitat esdevinguda dolorosa o, simplement, irreductible.

17.05.11

09.00 h	Inauguració
09.30 h	Les odes del triomf:
Rubió i Ors, Verdaguer
i Costa i Llobera
Josep Maria Domingo,
Universitat de Lleida
10.30 h	Les odes de la crisi:
Nogueras Oller, Maragall
i Pere Quart
Glòria Casals,
Universitat de Barcelona
11.30 h	Descans
12.00 h	La ciutat en la lírica noucentista:
Carner i Guerau de Liost
Marina Gustà,
Universitat de Barcelona
13.00 h	Taula rodona
Moderador: Ramon Grau
Participants: Josep Maria
Domingo, Glòria Casals
i Marina Gustà
14.00 h	Cloenda